

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopenjska vrsta:

1. vrsta, če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

**Zarad praznika izide prihodnja šte-
vilka „Slovenca“ v torek 23. marca.**

Kaj, ko bi naši poslanci državni zbor zapustili?

Vse kaže tako, da v državnem zboru ne bomo prav nič dosegli, da se vlada le liberalcev boji, na naše želje se pa ne ozira. Čehi so prišli z dobrim namenom, da bi delali za spravo med narodi, misleči, da bodo nemško-liberalci svojo ošabnost popustili in se pobotali s Slovani vsaj o najnujnejših narodnih vprašanjih. Toda zmotili so se, niti vlada, niti ustavoverci nečejo nič slišati o narodni ravnopravnosti, in vidi se, kakor bi bil Taaffe samo za to Čeha zvalil v državni zbor, da je z njihovo pomočjo rešil vojaško postavo. Čehi se že kesajo, da so prišli, in mnogo glasov iz českega naroda že zahteva, naj bi česki poslanci državni zbor zopet zapustili. Na en način mora desnica pokazati svojo moč, to je gotovo, sicer nas bo vlada še dalje prezirala v vseh rečeh, in naj boljše sredstvo bo morda še to, ako z izstopom vse daljno zborovanje nemogoče stori in Taaffeja k odstopu prisili.

Se ve da ne bo lahko mogoče, vso desno stranko pripraviti do tega koraka. Poljaki so svojeglavni, in bodo morda nalsšč ostali; tudi iz Hohenwartovega kluba se ne bodo vsi izstopa vdeležili. Mnogi bodo rekli, da nimajo pravega vzroka. Jako važen vzrok pa imajo Čehi, Slovenci in Dalmatinci, kajti njim se na noben način neče dovoliti narodna ravnopravnost, in to je vzroka dovolj, ker brez te kot narod živeti ne moremo.

Ali bi bilo pa zadosti, da izstopijo samo ti? Gotovo. Le pomislimo, kako je bilo, ko sami Čehi iz kraljestva niso bili zastopani, ko so še celó Moravci vdeleževali se zborovanja; ta pasivna opozicija je ležala kakor težek kamen na centralistični sistemi, in ustavoverni listi so Čeha neprenehoma v zbor vabili in jim vse mogoče obetali, če pridejo. Taaffe si je vse prizadajal, da je slednjič Čeha v zbornico spravil. Naj se pa Čehom pridruži 11 Moravcev, 13 Slovencev, 1 Istrijanec in 9 Dalmatincev, to je 67 glav, to se pa že precej pozna. Državni zbor bi bil sicer še sklepčen, pa veljal bi pred svetom vendar le za „rumpfparlament“, ker bi v njem 7 milijonov Slovanov, tedaj cela tretjina cislajtanskega prebivalstva zastopana ne bila. Pred celim svetom bi mi lahko rekli, da Slovani niso zastopani v državnem zboru. Ni verjetno, da bi cesar pustil tak parlament naprej zborovati; prej se dá misliti, da bi poklical Hohenwarta in mu vlado izročil. Taaffe bi moral že za to odstopiti, ker je njegov program sprava med narodi, in bi z izstopom Slovanov jasno pokazalo se, da on ni mogel svoje naloge rešiti.

Kaj pa bi bilo, če bi cesar zopet nemško-liberalce h krmilu postavil? Ustavoverna vlada bi pač nove volitve razpisala in bi nam skušala nekaj mandatov vzeti, pa zavoljo tega ostal bi državni zbor vendar le „rumpfparlament“, ustavoverci bi s svojo ošabnostjo še konservativce iz desnega centra tako daleč pripravili, da bi ti izstopili, in ustavoverne glorijske bi bilo v kratkem času konec. Mogoče je pa tudi, da Tirolci že precej zdaj z našimi vred izstopijo, kakor so že enkrat sto-

rili, in so tudi pozneje enkrat hoteli storiti, pa jih je Greuter komaj komaj obdržal na Dunaji.

Mnogokrat se pri nas sliši, da mi Slovenci še nismo zreli za pasivno politiko, da naši ljudje hočejo poslance na Dunaji videti, da bi naši ne hoteli vsako leto k volitvam hoditi, kakor Čehi itd. Pa to vse jo domišljija. Kar je bilo Čehom mogoče, to je tudi nam, saj so ljudje, kakor mi. Če se našim volilcem razloži, da naši poslanci na Dunaji nič ne opravijo, da jih tam ne poslušajo, bodo prav zadovoljni, ako naši izstopijo in ne gredo več tje; saj tudi Slovenec na čast drži; s pasivno politiko se bo naša narodna samosvest le vtrdila. „Pa bomo vse mandate zgubili“, bodo nekteri rekli. To je tudi prazen strah. Mogoče je, da zgubimo par mandatov v mestih, pa kaj za to? Slovenski narod vendar ne bo zastopan v državnem zboru. Ali je mogoče, da bi bil v ljubljanski okolici kdo drugi voljen, ko Slovenec, in če je tudi vsako leto volitev? Ravno tako trdni smo v postojanskem, novomeškem, trebanjskem, celjskem, in ptujskem in najbrž tudi v drugih kmečkih volilnih okrajih.

Česa se imamo bati, kaj se nam mora vzeti, ki nič nimamo? Ali nam bodo urade ponemčile, ki so že od nekdanj nemški? ali nam bodo tiste slovenske srednje šole vzeli, ki jih nimamo? ali nam bodo tiste javne službe vzeli, ki jih nimamo? ali nam bodo davke povišali, ki že večji biti ne morejo? Čemu se bomo potem toliko bali pasivnosti, če vidimo, da nam aktivna politika nič plodu ne donaja?

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

(Dalje.)

IV. Janez domá!

„Petelinov Janez je domá, ponoči je prišel, Kramarjev Jože ga je videl!“

Ta novica je šla nekega jutra v Brežki vasi od hiše do hiše.

„Ej, ej, kakšen pa je? Gotovo prav gosposki — ne?“ so prašali drugi.

„Ravno narobe! Domá so se ga vsi vstrašili, tako razcapan je, zato si podnevi ni upal v vas. Včeraj je vse popoldne gori v hosti ležal, Mačkov pastir ga je videl in kako se ga je vstrašil!“

Tako in enako so ljudje po vasi govorili, a mi ne bomo poslušali jih, mar stopimo k Petelinu in pogledamo, če je res domá.

Da, domá je, če je namreč tista usmiljenja vredna in divja podoba v capah tam v kotu res prej tako ošabni Petelinov Janez, ki je rekel, da ga ne bo več domá. Ima že nekoliko divje brade, oko mu je hudó, otrok bi sega vstrašil, lica vpadla in leva roka nevkretna, kakor lesena. Kaj se je zgodilo z njim, kar ga ni-

smo videli? Najbolje to lahko zveró, če nam sam pove. Tiho, ravno je sam in z ust mu kipé burne besede, poslušajmo ga!

„Prokleta je to!“ — prične in podpré glavo z desnico. — „Ko sem šel z dóma, bi bil hudo zameril vsakemu, če bi mi bil rekel, da bom še kdaj stopil v to nevedno hišo. Skonca so baron in njegovi tovarši res bili mož beseda in jaz sem na Dunaji živel plemenito, učil pa se pičlo malo. Kdo li se bo učil, če ima denarja polne pesti! Pa viša gospoda je tudi figa-mož, čedalje manj sem dobival, ko bi bil potreboval čedalje več. Slednjič se me je znebil še baron s prav ničevim izgovorom, da se njegov sin z mano premalo uči itd. Tako na suho postavljen sem se vendar obrnil pismeno domú, pa nisem nikdar dobil nobenega odgovora. Stari mi je zdaj celó rekel, da mojih pisem še bral ni. Poginili kakor pes me ni bila še volja, kaj mi je ostalo družega ko iti k vojakom! Pa tu sem še le skupil, tu! Kdo ve, če bo ta roka še zdrava kdaj! Prokleta pruska krogla, ki mi je šla ravno skoz člen! Ležal sem več tednov v bolnišnici, zdaj so me pa domu poslali, češ, da nisem več za vojaka. Toda ne boš! Res-

nisem za vojaka z železom in svinčcem, a vendar se bom vojskoval z drugim orožjem proti neumnosti naše vasi. Ta farska vsegamogočnost mora pasti, naša vas mora postati vse kaj družega, kakor je, kmet ne bo samo delal in molil, ampak — no, že vem, kaj hočem. Brat moj — dober fant, le škoda, da za moja načela ni imel nobenega uma — je zdaj mrtev, toraj se v naši hiši na prvo mesto pomaknem jaz. Oče je pač še ravno tako pust, kakor je bil, a ženske so mehkejšje vi- deti. Kakor sem že zvedel, bomo imeli dve možitvi v hiši. No, Nežika naj se omoži, nič ne dé, vsaj mi bo potém pridobiti lajše zavznika v učitelju. Da se pa k hiši nobeden ne bo priženil, to bo že moja skrb, če prav je Režika moja sestra. Se bo že naredilo, saj nisem zastoj že skušil po svetu več, kakor vsa ta lepa, a neumna vas. Da pa ne bo dolgo tako, bodi moja skrb.“

Morda bi še več zvedeli z ust Janezevih, a odpro se vrata in v izbo stopi učitelj.

„Sprejmi te Bog!“ — spregovori in pomoli Janezu roko; — „kako se ti je godilo v vojski?“

„Nič kaj dobro, kakor vidiš“ — je Ja-

Nov pritisk od zunaj in preziranje Slovanov od znotraj.

Mi smo že bili enkrat omenili, da naši avstrijski Nemci v kulturi in znanostih ne dosežajo svojih slovanskih sodržavljancev, dasiravno je država pospeševala povsod Nemce in za nje ustanovila čezmerno več nižjih, srednjih in visokih šol nego za Slovane. Avstrijski Nemci imajo 5 vseučilišč in 3 politehnike, zraven pa še mnogo drugih visokih šol, a Čehi vendar v kulturi presegajo avstrijske Nemce. Mi Slovinci pa niti ene srednje šole nimamo, dasiravno je nas poldrugi milijon.

Avstrijski nemški centralisti zajemajo vso svojo moč v borbi proti avstrijskemu slovanstvu v politični velikosti Nemčije in kulturi Nemcev v „rajhu“. Brez političnega vpliva Nemčije na našo avstrijsko notranjo politiko in brez svita nemške kulture in znanosti v „rajhu“, bi se naši nemški centralisti zgrudili v nič. Vpliv Nemčije je vrgel Hohenzwart, in podoben nemški pritisk nam zdaj zopet grozi.

Ko je prošlo polletje prišel Bismark na Dunaj, mi avstrijski Slovani nismo bili njegovega prihoda veseli; mi smo čutili, da avstro-nemška zveza utegne biti škodljiva slovanskim narodnim težnjam, zraven pa tudi naši državi. Mi smo dobro vedeli, da od Nemčije nimamo nič dobrega pričakovati. Nemčija hoče le Avstrijo rabiti za svoje namene, potem jo pusti, če bi ne bilo mogoče jo priklopiti nemškemu „rajhu“.

Da smo mi prav imeli, se je kmalo pokazalo. Kako je Nemčija nam prijazna, je pri obravnavah za ustanovljenje nove kupčijske pogodbe dovolj jasno pokazala. Dasiravno je Avstrija politična zaveznica Nemčiji, vendar se ta ni nič ozirala na naše avstrijske narodne gospodarske interese, a povsod skušala jim škoditi, se ve da sebi v korist. Nemčija je vzrok, da se obravnave zavlekajo, in še zdaj nobene gotove kupčijske pogodbe z Nemčijo nimamo. Kaže se, da Nemčija v colnih zadevah pritiska na našo državo, da bi jo prisilila stopiti v nemško colno zvezo, kateri bi več politično zedinjenje sledilo, se ve da bi tako Prusija ostala vrhovni gospodujoči, a Avstrija nekaj podložni element.

Nemški listi v „rajhu“, zdaj že naravnost pišejo o nekem zedinjenju Avstrije z Nemčijo.

„Germanija“ piše, da bodo te razmere med Nemčijo in Avstrijo, ki se s časom ustanove, podobne prejšnjim med ožjo in širjo nemško zvezo (bundom). To je pa Bismark sam izrazil neposredno na nekem političnem obedu, ko je izrekel nado o bodočem ustanovljenju organsko vredenih političnih razmer med Nemčijo in Avstrijo. Kakošne bi bile te organsko vrejene razmere med tema dvema državama, lahko vsak misli, da bi Hohenzollerska vladarska hiša raztegnila svojo vrhovno gospodstvo tudi čez Avstrijo.

Da pa tega mi pravi Avstrijci, posebno Slovani, ne moremo dopustiti je, jasno. Habsburška rodovina je mnogo stoletij gospodovala čez vso Nemčijo, in Avstrija je bila prva v Nemčiji. Potem jo je pa Prusija po krivici s silo iz Nemčije izrinila. Zato bi pa bilo razaljavno za vsacega Avstrijca, če bi ta starodavna vladarska rodovina, starodavna avstrijska država postala odvisna od bahaške Prusije. Pa tudi avstrijski državniki nikdar v to ne bodo privolili.

To pisanje in govorjenje o bodočih razmerah med Nemčijo in Avstrijo v nemškem cesarstvu daje avstrijskim germanizatorjem novo moč, posebno ker celo nemški oficijozni naravnost odobrujejo postopanje naših centralistov. Tako je nemška „Nationalzeitung“ prinesla članek o narodni borbi na Českem, razlaga kak pritisk da delajo česki Slovani na sodelžane Nemce in navdušuje poslednje na boj proti slovanstvu, ker Češka mora ostati nemška, ker meji na same prave dežele nemškega cesarstva. Da tak nemški list piše tako za germanizacijo, to daje mnogo poguma nemškim centralistom. To je pritisk na nas Slovane. Kakošne nasledke bo to imelo, še ne vemo; toliko je gotovo, da taki glasi z Nemčije po nepotrebnem ostrijo narodni boj v naši monarhiji.

V državnem zboru nemški centralisti postajajo ošabnejši. Res, da so v manjšini, pa večkrat ne odloči le večina, tudi eneržija, ki ki jo kaže kaka stranka. Sporazumljenje Slovanov z Nemci postane mnogo težavnejše.

Nemški državni kancler tudi dobro ve, da so avstrijski Slovani največji protivniki avstro-nemške zveze. Zato je mogoče, da bo s svojim vplivom skušal po diplomatičnem potu potlačiti slovansko gibanje v Avstriji. To je

Nemčija naredila pod Hohenzwartom, in ravno tako je zdaj mogoče. S temi v zvezi so gotovo mnogi spisi v pruskih vladnih listih, ki strahijo Avstrijo s panslavizmom. Na ta način hočejo Nemci zopet zbuditi strah pred slovanstvom v nekterih avstrijskih krogih, ki so ga že večkrat po nepotrebnem imeli. Ali se bo na ta način posrečilo v Avstriji spraviti nemške centraliste na vladno krmilo in v večino v parlamentu, ne vemo. Toliko je gotovo, da do prejšnje slave nemški centralisti več ne pridejo, naj si Bismark za nje tudi vrat zlomi. Da pa to zamore biti škodljivo razvoju slovanstva, je gotovo. Kolikor dalj traja narodna borba med Slovani in Nemci v Avstriji, in tem hujša je, tem več slovanskih moči se v tej borbi potratijo, ki bi tako lahko mnogo koristile razvoju slovanske literature in omike. Zato mi avstrijski Slovani britko čutimo to borbo za naš narodni obstanek in želimo, da bi se kmalo pravično končala.

Mi se nikdar ne mešamo v pruske notranje zadeve. Še nikdar Avstrija ali slovanska Rusija nista svojega vpliva porabljevali v to, da bi v Prusiji pomagali eni ali drugi stranki k zmagi. Zato mislimo, da smo opravičeni zahtevati, da se tudi Nemčija manj vtika v naše notranje zadeve. Avstrija ni tako propala kakor Turčija, da bi se morale druge države mešati v naše notranje zadeve. Razaljavna je ta skrb pruskih diplomatov za naše zadeve. Avstrija bo že sama vravnala svoje notranje zadeve in pomirila mednarodne borbe. Tudi je pri nas dovolj duševnih in telesnih moči, da pruskih Nemcev ne potrebujemo, treba se je le bolj ozreti na Slovane, ne pa jih povsod prezirati.

Mi nočemo vseh preziranj Slovanov v naši državi naštevati, ker ni prostora in se tudi moramo ozirati na državnega pravdnika. Omenimo le eno. Sedaj imamo ministersko krizo v skupnem ministerstvu. Madjari so prisilili Hoffmanna odstopiti, da vrinejo enega rojaka na njegovo mesto. To je pravično, da v skupnem ministerstvu sedi en Madjar. To sicer v pogodbi z Ogrsko ni določeno, a vendar so se tega vedno držali do vstopa Haimera v to ministerstvo. Tako so brez vseh določil vedno priznavali prava Madjarjev v vnanjem ministerstvu. Slovani pa plačujejo veliko večino stroškov skupnega državnega ministerstva,

nezev odgovor — „radovedna pruska krogla mi je šla skoz člen in tega obiskovanja moja levica še zdaj ne more pozabiti.“

„Milujem te, a upam, da boš doma zdaj do dobrega ozdravil se.“

„To tudi jaz upam in mislim, da bom na tvojem ženitovanju prav živahno plesal.“

„Tega se tudi jaz nadjam. Toraj nimaš nič ugovora zoper mojo ženitev z Nežiko?“

„Ej, ravno narobe! Prav vesel sem takega svaka. Mislim, da se bova prav dobro razumela.“

„Se ve da, če bi se bivša součenca ne razumela, kdo bi pa se!“

Ta kratek pogovor moti oče, ki stopi v izbo in kazaje Janeza reče učitelju:

„Tak-le je zdaj Janez, ga li še spoznate?“

„Je pač prišel z vojske“ — odgovori učitelj — „kjer se je boril za cesarja in dom. Saj je še dobro, da je živ nazaj prišel, ker jih je gori toliko poginilo.“

„No, to že“ — odgovori oče — „ali Bog vé, če se je kaj poboljšal! Zdaj naj bo doma, da se nekoliko popravi, ker tak kakor je, res ni za nikamor, najmanj za tako visokega gospoda, kakor je obetal postati. Ko se po-

pravi, mu pa ne bom branil s hiše, ker pri nas ne more postati viši od naših gospodov.“

Kdor je videl Janeza, kako so mu vse žile napele se pri teh očetovih besedah, bi bil svetloval očetu, da naj enako nikar več ne govori. Res je Janez vstal in šel — kam? na slamo, kjer je do dobrega spekel to, kar je prej vmesil.

Naš namen ni, nadrobno popisovati dogodbe, ki so se zavoljo Janeza vršile v Petelinovi hiši in Brežki vasi. Dosti bo, če povemo, da se je s svojimi kmalu spravil. Največ je bilo to delo gospoda župnika, ki je rekel, da je Janez zdaj skusil britkosti svetá, toraj bo mogoče obrniti ga na pravo pot, kar se pa bolje godi z lepo, kakor z grdo. Tako je bil Janez domá, k delu ga niso silili, ker mu levica ni služila, in so tudi vedeli, da ne zna in je še preslab.

Vse drugo je bilo povoljno, le to domačim ne, da Janez ni maral duhovnih gospodov in ob nedeljah in praznikih vselej šel v mesto ali kam drugam, da le domá ni bil pri maši. Še le zvečer je prihajal domú in pravil kmetom novice, ktere je zvedel. Ker je znal gladko pripovedovati, je bilo pri Petelinu zve-

čer čedalje več poslušalcev. Očetu Petelinu je bilo skonc to prav všeč, ali kmalu je zapazil, da novice, ki jih sin prinaša, so nekako čudne, namenjene spodkopavati vero, zato mu je prepovedal to v svoji hiši. Janez se je potuhnil in sklenil to, kar naravnost ne gre, počasi in po ovinkih doseči skušati.

Idimo nekoliko za njim. Tam, že prav proti koncu vasi je hišica, ne ravno najlepših ena. Lastnik jej je „brljavi“ Juri. „Brljavi“ mu pravijo zato, ker „navskriž“ gleda. Samec je, star okoli 50 let. Njegova zgodovina je kratka, najkrajše se da napisati, če povemo, da so mu ljudje dolgo časa rekli „špitalar“, ker je bil tako zvan „najdenec“. Stara Urša, lastnica te hiše, ga je bila za svojega vzela in ko je umrla, je ostalo njemu to majhno posestvo. Potem je šel nekoliko let z doma, delal po železnicah in drugje, pa prišel zopet nazaj in napravil krčmo ali marveč žganjarijo. Pa ta mu dozda ni ravno splečevala se, ker Brežani niso zahajali v gostilnico, in če je že kateri kam šel, je šel na pošteno vino k Petelinu, žganja ni še nobeden maral.

(Dalje prih.)

zraven imajo dovolj zmožnih moči za mesta v skupnem ministerstvu izpolniti. Dovolj slovanskih mož je sposobnih za ministerstvo vseh poslov, pa tudi mnogo odličnih slovanskih generalov za vojno ministerstvo. Zato bi bilo pravično, da bi bili v skupnem ministerstvu vsi trije glavni avstro-ogerski narodi zastopani, tako, da bi bil en minister Slovan, eden Nemec in eden Madjar.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 17. marca.

Na Predarlskem je bilo veliko veselje, ko so zvedeli, da je državni zbor sprejel postavbo o zidavi arelske železnice. Streljalo se je povsod z možnarji, in godbe so igrale. — Kdaj se bodo smeli tudi Dolenjci enacega dogodka veseliti?

V državnem zboru je bila na vrsti volitev juda Auspitz, pri kateri so se glasovi kupovali in godile sploh velike nerednosti. Vendar je bila volitev potrjena, ker so Poljaki z liberalci potegnili.

Kakor se čuje, bo naš kranjski deželni predsednik vit. **Kallina** našo deželo zapustil, ker ima priti za ces. namestnika na Moravsko. Z njim zgubimo pravičnega moža, in simpatije cele dežele ga bodo spremljevale pri odhodu. Kdo bo njegov namestnik, se še pravi nič ne vé. Da bi le kak nemškutar ne prišel!

Vnanje države.

Na Angleškem se pripravljajo za bodoče volitve. Liberalci si mogo prizadevajo, da bi Disraelija vrgli. Karakteristično je to, da vsi judovski listi cele Evrope pišejo za konservativno stranko, zamo za to, ker je nje glavni Disraeli jud. Ko bi pač mi Slovenci hoteli tako vkup držati, kakor judje!

Francoski radikalci ne dajo miru. Zdaj so začeli agitirati za to, da bi se jezuiti iz dežele pregnali. Kaj so jim neki na poti?

Minister Ferry, ki je jud in vodi šolstvo katoliške Francije (!) pa je vendar v senatu s svojo šolsko postavbo propadel. Če ima kaj časti, mora zdaj odstopiti.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 16. marca. Novi cesarski namestniki so že izbrani. Današnja „Wien. Allg. Ztg.“ v svojem jutranjem listu namreč naznanja, da je včeraj ministerski svet presel imenovanje novih deželnih predsednikov in da je bil za c. namestnika dunajskega odločen dosedanji namestnik moravski, baron Possinger, za namestnika v Brnu pa deželni predsednik kranjski vitez Kallina. O novem predsedniku dežele kranjske ni bilo še nič sklenjeno. Znano je, da so se pri takih prilikah, ko so iskali deželnega predsednika za Kranjsko, ponujali razni vstavoverni, nemško-liberalni kandidati; zdaj ni čuti, da bi se kdo izmed njih ponujal, kar je dobro znamenje in nam daje upanje, da bomo namesto g. Kalline moža, ki bode enako pravičen in nepristransk, kakor je bil on, in bode znal z našim narodom občevati tudi v njegovem materinem jeziku.

Neki dopisnik iz Ljubljane v gori omenjenem listu o g. Kallinu, čigar imenovanje se po njegovem mnenju toliko časa ne bode objavilo, dokler ne bode izbran njegov namestnik, piše, da vstavoverna stranka zaradi njegovega odhoda ne bo žalovala, da ga pa tudi narodna stranka ne bode močno pogrešala. Kot izgle-

nik, je Kallina vstavoverni stranki silno škodoval, ne da bi bil vstregel visoko letetim željam narodnih klerikalcev. Kdor ve, kako močno in ošabno so se prej obnašali liberalci v Ljubljani, ter vse obračali po svoji volji, pač umeje britkost, s katero se spominjajo prejšnje slave in moči. To pa ni res, da bi narodnjaki malo marali za g. Kallino. Njegovo pošteno in nepristransko ravnanje mu je pridobilo splošno spoštovanje pri vseh dobrih in poštenih ljudeh, in ako ne bi bil družega storil za našo deželo, kakor to, da je imel enako mero za obe stranki in da je vsled tega puhlo in prej umetno pospeševano in podpirano nemčurstvo propadlo ter zgubilo svojo moč, bi že to edino zadostovalo, da se bode narod slovanski hvaležno spominjal vse čase g. Kalline in v zgodovini svoji z zlatimi črkami zapisal, da pod njegovim predsedništvom se je na Kranjskem na bolje obrnilo!

Z Dunaja, 16. marca. (Iz državnega zbora. — Premembe v višjih službah. — Družba sv. Mihaela.) Državni zbor marljivo dela in poslanci imajo le malo prostega časa, pa vendar ne bodo rešili vseh predlogov, ki bi bili imeli do Velike noči dovršeni biti. Vzrok tej prikazni je ravnanje levičarjev, ki pri vsakem nasvetu, zlasti če je bil od desnice sprožen, na dolgo in široko govoré, in se obravnave vsled tega zavlečejo. O arelberski železnici so dva dni govorili, v soboto pa je bil predlog vendar z veliko večino sprejet. Včeraj so bile potrjene volitve kneza Windischgrätza in Auspitz. Proti prvi ni bilo nobenega ugovora, o drugi pa se je vnela dolga razprava, ker je poslanec Kusy stavil nasvet, da naj se volitev iz formalnih pregreškov zavrže. Pa ker so samo Čehi in nekteri iz desnega središča glasovali za ta predlog, bila je volitev končno potrjena. Potem je prišla na vrsto cela kopa raznih prošelj ali peticij, ki pa večidel niso splošnje važnosti, ampak so bile le bolj pomenljive za posamezne kraje ali osebe, ki so jih vložile. Eno je pač splošnje zanimivosti, ker zahteva, da naj se vravnajo verske razmere Judov, naj se vstanovijo za nje bogoslovske šole, ter naj se talmud prestavi v kak domač jezik. Pa ta prošnja bode prišla na vrsto še le pozneje enkrat, ker je bilo včeraj nemogoče dovršiti celi dnevni red. Danes se bode vnovič obravnavala postava, da naj se odpravi posilno legaliziranje, potem pa pridejo na vrsto pomočne blagajnice. Ker se bode pri obeh predlogih zopet veliko govorilo, bode tudi ta reč danes težko dovršena. Postava zoper oderuštvo je tudi dovršena, pa se bode še le po Veliki noči obravnavala, ker je mnogo Poljakov že odšlo na počitnice in bi bilo vsled tega morda težko zadobiti pri tej tolikaj potrebni postavi večino, ker z judovskimi pijavkami zvezani liberalci z njo niso nič zadovoljni.

Najvažnejši predmet, ki bode prišel te dni še na vrsto, je vladini predlog o posojilu 20 milijonov goldinarjev, ki so potrebni za denarnega ministra, da bode z njimi poravnal primanjkljaj državnega proračuna. Liberalcem je baron Kriegs-au trn v peti, ker vedó, da poštenu mož ne bode podpiral sleparstva, ki je l. 1878 napravilo glasoviti krah in mnogo ljudi spravilo na beraško palico, zato so sklenili, da bode glasovali zoper omenjeno posojilo, ker hočejo s tem ministra prisiliti, da naj odstopi. Pa če se bodo dosti šopirili, se bodo tudi desničarji postavili na noge in zahtevali odstop Stremajerja, s katerim so od dne do dne manj zadovoljni. Ob enem z omenjenim posojilom bo prišel na vrsto predlog, ki vladi daje pravico, davke po dosedanji meri pobirati

za mesec april in maj. Velikonočne počitnice, ki se prično v petek, bodo trajale do 3. ali 6. aprila, med 11. in 18. majem pa bode državni zbor sklenjen.

Dunajski listi imajo telegram iz „Slov. Naroda“, da bode kranjski deželni predsednik Kallina še pred veliko nočjo imenovan za namestnika v Brnu in da tudi Kranjska še pred veliko nočjo dobi njegovega naslednika. Tudi se pristavlja, da je šolski nadzornik Pirker prosil za pokojnino. O tej novici zamorem le toliko sporočiti, da so res mislili deželnega predsednika kranjskega povzdigniti za c. namestnika moravskega. Da bi se to pa že pred veliko nočjo zgodilo, je skoraj nemogoče, ker se mora prej umakniti tudi še Possinger, ki pride neki za namestnika na Dunaj, namesto barona Konrada. Tudi tega ne verjamemo še, da bi bil Pirker sam prosil za pokojnino. Lahko sicer previdi, da mu ne bode več mogoče se ponašati kakor doslej, zlasti odkar so nenadoma v pokoj dejali sekcijekega načelnika Heiderja, ki je bil eden najhujših nasprotnikov slovanskih šol, in se je za liberalna šolska načela neizmerno trudil, vendar pa ne verjamemo, da bi se Pirker sam podal v pokoj, dokler mu ne bodo dali znamenja, da naj se umakne. Prepričani pa smo, da bode ta čas prišel morda še prej, kakor se g. šolski nadzornik sam nadeja. Kadar bodo novi deželni namestniki imenovani, bomo tudi glede naše dežele vedeli, pri čem da smo.

Dunajski listi so te dni dni poročali, da tudi g. baron Žvegelj svojo službo popusti, in da postane vitez Kremer njegov naslednik kot vodja kupčijske vnanje politike. Današnji listi pa pišejo, da je Kremer postal ud egiptovske likvidacijske komisije; toraj ni res, da bi bil Žvegeljnov namestnik, in vsled tega celo dvomimo, da bi bil g. baron sploh mislil že zdaj, ko je zdrav in krepak, popustiti državno službo.

Včeraj je imela družba sv. Mihaela svoj občni zbor, kterege se je vdeležilo mnogo jako odličnega ljudstva. Med govorniki sta se posebno odlikovala grof Leon Thun in tirolski prošt Wieser, ki je šibal popustljive katoličane, ter jih primerjal minotauru. Papežev nuncij je po govoru prišel proštu čestitat, kteremu je od navzočih donela glasna pohvala, kardinal Kučer se je pa kar na tihem iz dvorane umaknil.

Slovanska dijaška društva so napravila sinoči na korist stradajočim Istrijanom veselico, ktere se je vdeležilo mnogo odličnih gostov, med njimi prevzvišeni baron Metel Ožegovič in mnogo državnih poslancev. Petje je bilo izvrstno in vojaška godba našega vrlega polka Khunovega pridobila si je občno pripoznanje in pohvalo.

Spod Čavna na Goriškem, 15. marca. (Goriški „irredentovci“ zopet zaprti in druge mnogovrstne reči.) Dne 3. t. m. so vnovič potegnili v Zapor „Isonzovoga“ urednika, znanega polahonjenega Slovenca, H. Juretiga, ki je bil že lani zaradi irredentovskih muh zaprt, pa kakor nedolžen (?) zopet izpuščen. Poleg njega so vjeli in zaprli tudi sina voditelja Seitzove tiskarne, nekega Mora po imenu. Da se to brez važnega vzroka ni zgodilo, je jasno kot beli dan. Ker javao mnenje Italijanov v Italiji je za „Italijo neodrešeno“, — akoravno mi slovenski Primorci nobenega takega odrešenja ne trebamo, razun tacega, ki bi nas rešilo potujčevanja ter nas dovelo do vživanja narodove svobode, ravnopravnosti in blagostanja po zedinjenji vseh slovenskih dežel in pokrajin, — bode težko to lahonsko hidro

zatreti, razun s tem edinim sredstvom, da se postavi jêz neopravičenemu razširjanju njih jezika v šoli, cerkvi in uradu. Kaj pomaga, ako vlada pripoznava našo neomahljivo zvestobo, ako nas pa prepušča osodi potujčevanja in zatiranja narodnih svetinj!

Tudi v cerkvi, zlasti v Gorici, bi kazalo po mojem in drugih mnenji več časti skazovati v prid sv. vere slovenščini. To potrebo sem mnogokrat sam skušal. V stolni cerkvi je pač zjutraj slovenska pridiga ob nedeljah in praznikih (kakor le za delavne ljudi in posle), ali ob 10. uri je vedno le laška pridiga in ravno tako razlaga krščanskega nauka popoldne. Kako malo pri sv. maši pričujočih ljudi take pridige v visoki laščini uméva (ker v Gorici se govori poleg slovenščine od italijanščine zelo različna pa borna furlanščina), sem večkrat sam priča bil. Pred kakimi 15 leti se je prav smešen slučaj v stolni cerkvi dogodil. Rajni stolni vikar „pre-Vit“ imenovan (recte Vit Zuanelli), Istrijan in Italijan, je bil znan kot dober laški pridigar, pa vendar je imel navadno le pičlo število poslušalcev; razun bogoslovcev bi bil lahko v navadnih nedeljah vse druge poslušalce na prste štel! Ko torej neko nedeljo rajni spoštovani sivolasi „prè-Vit“ na léco stopi in „Oče naš“ po laški odmoli, gleda on ves začuden in srdit, kako se obilna množica ljudstva po laški odmoljenem „Očenašu“ mesto ga poslušati, pomika h cerkvenim vratam in ker so ljudje s svojo hojo velik šum delali, ni mogel brž pridige začeti, marveč čaka in čaka, dokler se ni vse ven spravilo, kar je menilo ven iti, tako da ostanejo le bogoslovci (ex offio) in prav pičlo število drugih poslušalcev; sem ter tje posamezno po obširni cerkvi razpostavljenih. Pridigar pa ves nevoljen reče: „ker je premalo poslušalcev ostalo, se mi ne splača danes pridigati, in ker so ljudje šli, grem tudi jaz“ in — marširal je ves nevoljen v — žagrad. To je resnica, ker bil sem temu sam priča! Obiskovalci sv. maše so bili namreč v ogromni večini Slovenci iz okolice, katerim je italijanščina popolnoma neumevna; ko bi se rajše za toliko Slovencev, ki so v mestu in v okolici, — ker laški meščani so sploh mlačni v poslušanju pridig, — in radi k sv. maši v stolno cerkev dohajajo, stavim, da bi bila cerkev vselej napolnjena, ako bi se pri veliki sv. maši vsaj po vrsti zdaj italijansko zdaj slovensko pridigalo. Pa čč. nadškofijsko kurijo, ktere oblasti se ta stvar tiče, prosim, naj vzeme to opazko brez zamere, ne ravno ali edino le zaradi slovenščine, marveč tudi v korist vernikom jezikovi ravnopravnosti, kajti saj menda je duša enega Slovenca ravno toliko vredna, kakor enega Laha!

Pretekle dni je padala „državna rósa“, hočem reči državna podpora na nekatere duhovne po Goriškem; tod pod Čavnom in po ajdovskem okraji, kjer so tudi duhovni zaradi slabe letine z ljudstvom vred zadéti, si bodo z isto podporo od 20 gld. (z med 6 je le eden dobil 25 gld.) presneto malo opomogli; ako ravno se spodobi za vsaki dar hvaležnim biti, vendar da je preponižljiva tako mala podpora, mi bo vsak pritrditi moral! Ko je bila ob času veljave konkordata najboljša prilika duhovnom plačo vrediti, se žalibog ni nihče od višje duhovščine, ktera sama tega ni potrebovala, za tako vredbo potezal, ker se je morda imelo v mislih neki, ne vem kako modri izrek po vsem Primorji sicer v blagem spominu še zdaj se ima-jočega r. nadvladike, ki je svoje dni s tem svojo misel o tem blizo tako le izrazil: „da čim vbožnejša je duhovščina, tim pokornejša je!“ Dvomim pa, da bi moglo tako modrovanje

v sedanjem času več mladenčev v semenišče privabiti, da bi se zamoglo pomanjkanju duhovščine na takóšen način v okom priti!

Cesta med Čerličami in naprej proti Ajdovščini se popravlja z ono državno podporo, ali s takimi dninami po 40 do največ 50 kr. brez vse hrane se potrebnemu ljudstvu malo pomaga, ko je vse tako drago! Gg. inženirji pač lahko shajajo, ko imajo poleg svoje stalne plače od 4 do 6 gld. dnevne priklade! Tako velja tudi tukaj: Od zgorej preveč, od zdolej premalo.

Tudi za naprej ne kaže trta po Vipavskem in Brdih nič kaj prida, ker o hudem letošnjem mrazu so sem ter tje trte in po celi vinogradi pozebli, zlasti v odsolnčnih krajih je žalost gledati po cele vrste popokanih trt! — Tudi tičev, vrabcev in drugih sta letos mnogo zima in sneg pokončala, zaradi tega naj bi se letos postava zaradi tičjega lova ponovila in oestro na spolnovanje tiste tudi pazilo, da ne pridemo ob drage tičice. Lahki, ki jedó vsako mrho, polové za jed mnogo tičev, še lastavicam ne zanašajo. Vsako leto je zaradi tega tudi manj tičev videti. — Zlasti pa letos najgg. učitelji, duhovni in župani opominjajo ljudstvo pred pokončevanjem milih tičic! —

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 17. marca.

V debati zaradi legaliziranja so Adamek, Magg in Fuchs ministra prava (Stemajerja) prav krepko zavrnili. Zdaj je razgovor o podaljšanju davka. Klam in Kriegssau se izvrstno držita. Najbrže bo danes daljno pobiranje davka dovoljeno.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. marca.

(Deželni predsednik vit. Kallina) nas bo, kakor je zdaj gotovo, zapustil, ker je imenovan za deželnega namestnika moravskega. Kdo pride za njim, še ne vemo.

(Deželni šolski nadzornik g. Pirkar) bo, kakor slišimo, šel v pokoj. Saj je pa tudi že čas, da gre.

(Naši poslanci) se bodo v soboto pripe-ljali z Dunaja nazaj. V petek bo namreč zadnja seja. Po veliki noči se zborovanje prične 6. aprila. Za pirhe nam ne bodo ravno veliko prinesli domú.

(„Preširenklütge“) se imenuje nova knjiga, ki je ravnokar v Ljubljani prišla na svetlo; spisal jo je profesor Ed. Samhaber. Več o tej jako mikavni knjigi, po kateri bodo vsi prijatelji prave poezije gotovo hlastno segli, prinesemo v enem prihodnjih listov, ko bomo to vse hvale vredno delo nadrobneje pregledali.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji. Faro Vače je dobil č. g. Janez Budnar, Tujnice g. Matija Kralj in Stranje g. Gregor Malovrh. G. Janez Vakselj, novomašnik, je postavljen za kaplana v Begunje; g. Janez Piskar se je podal v začasni, g. Matej Ševelj v stanovitni pokoj. V bogoslovno semenišče so sprejeti gg. Anton Berce, Janez Vavpotič in Anton Jaklič; iz njega pa se je ločil g. Fr. Mayr. — Razpisana je fara Premška in Topla Reber na Kočevskem 20. febr., korarija v Novomestu pa 25. febr. t. l. — Kanonično obiskovanje in birmovanje bode letos prvo polovico majnikovo po vseh duhovnijah Postojinske, junija in julija meseca pa Kranjske dekanije. Dnevi bodo pozneje dolčno naznanjeni. —

Umrli so 9. febr. korar Ant. Grašič v Novomestu, Alojzij Pibernik v Babnem Polji 4. febr. in Jož. Lavrič v Ljubljani 20. febr.

— Na Dunaji je umrl dr. Adolf Ficker, nekdanj profesor na liceji ljubljanski, v 64. letu.

— Pet velikonočnih, čveteroglasnih napevov, je ravnokar izšlo na svetlo, zložil Fr. Gerbič, op. 16. Dobivajo se pri skladatelju v Cerknici, postaja Rakek ter veljajo po pošti poslani 30 kr. Kdor naroči štiri eksemplare skup, jih dobi za 1 gld. [Zamorejo se dobiti tudi v knjigotržtvu Giontinijevem v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 10 gld. 56 kr.; — rež 6 gld. 99 kr.; — ječmen 5 gld. 36 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 5 gl 36 kr.; — proso 5 gl. 36 kr.; — koroza 6 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 57 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; — masla kilogram 84 kr.; — mast 70 kr.; — špeh friša 52 kr.; špeh povojen 80 kr.; jajce po 1 1/2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 52 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 56 kr. — Sena 100 kilogramov 1 gld. 87 kr. — lama 1 gld.; 69 kr. 100 kil; drva trde 8 gld. mehke 5 gld.

Služba se oddaja.

V Šmariji pod Ljubljano bo o sv. Jurju t. l. služba organista in cerkvenika izpraznjena. Zraven mnogovrstne stolnine in daril pri krstih, vpeljevanjih in obhajilih. — Letna plača znaša, ki se v polletnih obrokih pri županstvu prejme, 220 gld. s prostim stanovanjem.

Prošnje za to službo s spričevali sposobnosti, obuaše in starosti sprejema do 4. aprila t. l.

Andrej Drobnič.

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne vlite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(9) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi stare ure na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.

Wilhelmov

rimski, skušeni in pravi

flašter

zoper

rane, opekline

in

ozeblino.

Ta flašter je od cesarja potrjen. Posebno dober je ta flašter pri globokih in razpetih ranah, pri bulah in bezgavkah, pri zastaranih in odprtih bulah na nogah, pri skelecih iz-pustkih, pri črvu v prstu, pri botnih in vnetih prsih, pri opeklinah, otiskah in ozeblinah, pri kurjih očesih, če iz nog teče itd.

Ena škatljica velja 40 kr. Pošiljam zmirom po dve škatljici za 1 gl. z zavitkom vred.

Ta flašter izdelujem le jaz (10)

Franz Wilhelm.

lekar v Neunkirchen pri Dunaju.

Na prodaj pa ga ima tudi

Peter Lasnik v Ljubljani.

renjeavstrijski nemški kmet ni dal nikoli nič za Prusijana; če tedaj „N. fr. Presse“ piše, da so vsi narodi z nemško-avstrijsko zvezo zadovoljni, moramo pač reči, da je to predrzna laž, ampak ravno narobe ni nobena zveza Avstrijancem tako zoperna, kakor zveza s Prusijo, ker narodi že instinktivno čutijo, da nas bo Bismark zopet opeharil, kakor v Šezvick-Holsteinu.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 24. marca. (Dobro znamenje.) „Slovenčevim“ bralcem je že znano, da po de deželni predsednik g. Kallina na Moravsko za cesarskega namestnika, na njegovo mesto pa pride slovenski poslanec g. Winkler. Ti dve imenovanji niste brez višjega političnega pomena. G. Kallina je že pri svojem prihodu povdarjal, da hoče biti objektiven in nepristranski, in je tudi vradnikom priporočal, da naj bodo v službi enako postrežljivi obema strankama; res je bil naš slovenski narodnosti popolnoma pravičen, in enake pravičnosti se imajo od njega moravski Slovani nadejati. Njegovo imenovanje kaže, da se vlada vedno bolj nagiba k Slovanom, ali pa, da čuti, da je brez Slovanov njen obstanek nemogoč. Moravski Slovani so imeli od Nemcev mnogo sitnosti prenašati; zraven jih je pa pritiskalo še višje uradništvo centralističnega mišljenja. Vse to se bode moralo popraviti, poprej sporazumljenja med Nemci in Slovani na Moravskem ne bo, in podpiranje vlade od strani Slovanov je nemogoče. Da hoče vlada to res popraviti, priča imenovanje novega Slovanom pravičnega cesarskega namestnika.

Slovinci pa smo se že bali, da na mesto g. Kalline pride zopet kak zagrizen nemški centralist. A naš strah je bil neopravičen in novi naš deželni predsednik je vzet celó iz med avtonomističnih poslancev državnega zbora. Ti dve imenovanji kažeta, da vpliv centralistov v višjih krogih vedno bolj pada, avtonomistični pa raste. Višji krogi vedno bolj spoznavajo, da brez Slovanov vladati ne morejo. To čutijo tudi centralisti in že zabavljajo na novo imenovane predsednike, in nek dunajski list vladi napoveduje hud boj s centralisti. Pa mislimo, da se vlada tega strašenja ne bo zbal; saj je lahko spoznala, da moč liberalcev ni tako silna, kakor vpijejo judovski listi, in ednost njih ne posebno trdna; le krepko jim je treba nasproti stopiti, pa bo vse dobro. Pri vojaški postavi so tudi centralisti grozili vladi, da je ne dovolijo na 10 let, a ko jim je vlada odločno nasproti stopila, so se udali. Velik del centralistične stranke obstoji iz odvisnih uradnikov, ki obračajo svoj plašč po vetru. Ko bodo enkrat spoznali, da je vlado odločno na avtonomistični strani, se bodo večinoma izneverili prejšnjim političnim tovarišem. Sicer pa v državnem zboru tudi centralisti ne morejo mnogo nagajati, ker oni predlogi, za ktere je dvetretjinska večina potrebna, so že sprejeti, absolutna večina v zbornici je pa avtonomistična.

Govori se, da naš deželni šolski nadzornik Pirker je prosil za penzijo. Mi ne vemo, je li ta govorca resnična ali ne, „Tagblatt“ pravi, da ni res, in da se bode pustil Pirker raje strahovati, kakor bi prostovoljno odstopil, ker on ni mož, ki bi svoj plašč po vetru obračal. Vrednik „Tagblattov“ je zopet naletel, ker ne ve, da je Pirker enkrat svoj plašč že obrnil, ker je iz narodnjaka postal nemški liberalce, ker mu je to bolje kazalo. On bi svoj plašč

že obrnil, a mi takih ljudi ne maramo. Nam bi bilo toraj jako ustreženo, da se umakne, ker večji nasprotnik slovenske narodnosti ne more priti na njegovo mesto. Pirker je hudo pritiskal na narodne učitelje in jih mnogo prisilil zatajiti narodnost; iz učiteljev organiziral je takorekoč silno protinarodno gardo za širjenje ponemčevanja. Da pod takimi pogoji ni moglo napredovati šolstvo, je vsakemu jasno, ker narod ne more spoštovati takih potujčenih učiteljev in jim otroke le iz strahu pred hudimi kaznimi v šolo pošiljati. Odhod Pirkerja, ki bi se zgodil gotovo le zavolj vpliva od zgoraj, bi zaznamoval premembo v šolskih zadevah. Če tudi morda še zdaj Pirker ne pojde, dolgo se ne bo mogel držati; Stremajer ni več naučni minister, Konrad pa ni zagrizenec in je že pripravljen, kakor slišimo, v večjih zadevah ustreči avtonomistični stranki. Saj se hoče vlada tudi glede šolskega obiskovanja približati avtonomistom. Taaffejeva vlada ima namen pomiriti avstrijske narode, in je to svojo voljo pri imenovanju novih deželnih predsednikov pokazala. Dokler so pa ljudje kakor Pirker na tako visoch in vplivnih mestih, je sporazumljenje nemogoče; za to bo moral Pirker pač enkrat iti, ker ni misliti, da bi vlada rajši svoja načela zatajila in se nasproti postavila slovenskemu narodu, nego Pirkerja žrtvovala. Zato najbrže govorca o odstopu kranjskega deželnega šolskega nadzornika ni neosnovana, a le nekoliko prezgodnja. Morda se je že res Pirker kje izrazil, da hoče iti v pokoj se ve da, le če bo prisiljen od zgoraj. (Pirker se je boje že lani enkrat izrazil, da bode šel v pokoj, potem se pa dal voliti — za državnega poslanca. Op. vred.)

Iz Idrije, 22. marca. (Preiskovalna komisija.) Naše stanje se bode morda vendar le zboljšalo; 10. t. m. je namreč prišel z Dunaja ministerski tajnik Rezek in baron Gustič od deželne vlade ljubljanske, da preiskuje pritožbe naših rudarjev, in upanje nas navdaja, da bode imelo preiskovanje dober uspeh. Izpraševanje je jako natančno, prejšnji župan je bil dvakrat zaslišan, vsakokrat popoldne od 3. do 9. ure zvečer. Natančneje zdaj ne smem in ne morem pisati, le toliko vem, da je pritožb še več, kakor jih je bilo sploh znanih, in da se bode po dovršeni preiskavi rezultat gotovo razglasil, ker bode moralo ministerstvo po tej preiskavi vravnati svoje dalje sklepe. Potem se bode tudi pokazalo, ali na ljubljansk „Tagblatt“ morebiti prezgodaj vriskal.

Opazka v redništva. Neki dopisnik dunajske „Presse“ se čudi, da je ta komisija tako na tihem prišla v Idrijo, in še bolj čudno se mu zdi, da poslanec skoraj same narodnjake (Mitglieder der national-clericalen Partei) izprašuje. Tudi trdi, da so bile razmere v Idriji prav dobre (liessen nichts zu wünschen übrig), dokler ultramontanski hujšaveč Treven ni dospel do veljave, ter kot župan Idričane in rudarje naščuval zoper vstavoverne višje uradnike. Ravno tako piše tudi „Wiener allg. Zeitung“, ki svoje poročilo sklepa z opazko, da se je bati splošne vstaje (allgemeine Razzia) zoper vstavoverne uradnike na Kranjskem. G. dopisnik naj le še nekoliko potrpi in potem bo zvedel, da za narodnjaki so prišli na vrsto tudi tisti, ki so njemu tolikanj pri srcu. A dozdaj je povsod v navadi, da sodnik najprej zasliši pritožbe tožnike, potem še le izprašuje zatoženca. Tako se bode gotovo tudi v Idriji godilo in nihče ne bode obsojen, da bi ne imel prej prilike se opravičiti. Bilo se časa in tega ni še prav dolgo, ko so bili nekteri narodni uradniki ovajeni ali zatoženi in brez

vse preiskave prestavljeni v daljne kraje. Eden zmed njih je prosil za disciplinarno preiskavo, da bi se pokazalo, je li kaj zakrivil ali ne, pa njegova prošnja ni bila vslišana. To je bila pač nekaka „Razzia“ zoper narodne uradnike, ktere pa idrijskim vradnikom ne privoščimo, akoravno so naši politični nasprotniki. Reč naj se preiskuje, in po preiskavi naj se odloči. Nihče pa naj se ne pritož, da je bil imel priliko se zagovarjati.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 26. marca.

Mladočeskemu klubu v Pragi so imeli včeraj mladočeski državni poslanci poročati o svojem delovanju v državnem zboru. Razprave so bile silno burne in nekteri so celó zahtevali, da naj se Mladočehi pridružijo stranki Herbstovi!!

Domače novice.

V Ljubljani, 27. marca.

(Novi deželni predsednik kranjski, gosp. Andrej Winkler,) je bil 22. t. m. od cesarja sprejet, prve dni prihodnjega meseca pa bo prišel nekoliko ogledat svoje novo mesto Ljubljano.

(Vit. Kaltenegger), deželni glavar kranjski ima priti, kakor dunajski listi poročajo, na g. Winklerja mesto v upravno sodnijo na Dunaj. Mi smo prav veseli njegovega avanciranja.

(Zbor volilcev ljubljanskih) je bil v četrtek v čitalnici tako zelo obiskovan, kakor še nikoli prej, zbralo se je namreč čez 200 volilcev. Toliko število volilcev nam je porok, da bomo letos, če Bog dá, zmagali v vseh treh razredih tem bolj, ker so naši kandidati res spoštovani možje, srečno izbrani in vsega zupanja vredni.

(Debata o kolizeji v mestnem zboru.) Zaradi nakupa kolizeje se je vnela zadnjič v mestnem zboru huda debata. Slovenski odborniki, in z njimi je potegnil tudi inženir Ziegler, so možato pobijali nakup te hiše, ker je obče znano in vsakemu vidno, kako je slabo zidana in nepripravna za kosarno; zna se zgoditi, da se vkup podere, ali če se vname, da se več pogasiti ne dá, ker je stavba tako nepravilna; nima dobre vode, ne zračnih mostovžev, ne prostora za vojaške vaje; zna se pa tudi zgoditi, da vojaški poveljniki ne bodo hoteli vojakov vanjo dati, ker je priznana le kot kosarna „za silo“ in ona nam nikakor ne zagotavlja vojaške posadke. In vendar hočejo dati za to hišo 114 tisoč goldinarjev, za popraviljanje pa 60 tisoč, in s tem popraviljanja še nikakor ne bo konec. Ali ni bolj pametno, novo kosarno zidati, če prav nekaj več stane, pa nam zagotovi vojaško posadko, nam nese tudi obresti, bo trdno zidana, in ne bo treba toliko popraviljanja? Da nemškutarski odborniki tak predlog podpirajo, že zavolj tega naj bi si Ljubljandanci premislili, prej ko nemškutarje volijo v mestni zbor, kajti če bodo tako delali, bodo oni poldrugi milijon loterijskega posojila kmalo brezkoristno zapravili in nam ne bo drugega ostalo, ko velik dolg. Glasovanje o nakupu se je odložilo vsled krepkega ugovora naših odbornikov.

(Izkaz volilcev ljubljanskih) nam pove, da ima I. razred 276 volilcev, II. razred 679 (med njimi le 260 neodvisnih meščanov, drugi so uradniki in učitelji in penzionisti) III. razred pa ima 360 večidel narodnih volilcev. Imena v tem izkazu so jako napočeno, po nemškutar-

skem kopitu pisana. Če so imena pokvarili, src vendar ne morejo pokvariti in upati je, da bodo narodni volici vsaj letos svoje pravo srce pokazali.

(Domača obrtnija.) Tukašnji ključar Jože Ferjan je izdelal trdno in lepo železno kase podobno Wertheimovim, ktera dokazuje, da znajo tudi naši ljudje kaj narediti, in da ni treba po vsako reč na Dunaj pisati, kakor se to pri nas le prepogosto zgodi, in tako do mačim ljudem zaslužek jemlje. Na to je treba posebno opozoriti zdaj, ko bo mesto zidalo kosarno, klavnico in več takih reči.

(Edinost,) ktera se pogreša v šolskem vzgojevanju, kaže se tudi o počitnicah na pr velikonočnih, da eni pričnejo šolo po prazničnih že koj v sredo dopoldne, eni v petek itd.

(Nemčurji) so imeli že tudi svoje volilne shode, pa prav slabo obiskovane; k prvemu jih je prišlo celih pet. Kandidate nastavlja stare, za tretji razred bota vogle ljubljanskega mesta kinčala Achtschin in Bamberg, ki so ju tudi lansko leto z voglov sneli nevoljena. Taka bota gotovo tudi letos zopet šla nazaj v magazin.

(Velik ogenj) je bil v sredo večer na dunajski cesti, pogorel je pri Bambergovi hiši magazin, v katerem sta imela Neuwrith in Mathian svojo zalogo. Prvemu je pogorelo vse, drugemu le prav malo, pa je bilo vse zavaro vano. Škode je čez 10000 gld. Sreča, da ni bilo vetra, drugače bi bilo utegnilo pogoreti več bližnjih poslopij. Gasiti je bilo težko, ker je manjkalo vode.

Razne reči.

— Z Bosne prideta dva mlada frančiškana v dunajsko višje izobraževališče za duhovne „Augustineum“, da se izučita za doktorja sv. pisma.

— Duhovske premembe v goriški nadškofiji: Č. g. Simon Gaberšek, začasni kurat v Ajdovšini, je šel za vikarja v Št. Andrej.

— Razpisane so v lavantinski škofiji fare sv. Lamberta v Skornih, sv. Urha v Podgorji in sv. Jerneja v Radvaui do 27. apr.

— Podmelaška čitalnica napravi na veliki ponedeljek 29. t. m. s sodelovanjem pečinskih pevcev veselico s sledečim sporedom: 1. Nagovor. 2. „Danica“ (brenteči zbor s samospevom). 3. Deklamacija. 4. „Slovani“. 5. Igra: „Nemški ne znajo“. 6. Petelinčkova ženitev (šaljivi zbor). Ustopnina 10 kr., kdor več dá, Bog mu plati. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

— Cerkveni napevi. V Blaznikovi tiskarni in založbi ste dobili „2 sveti maši“, kateri je vglasbil naš rojak, gospod Danilo Fajgelj, učitelj v Tominu. Cena vsaki posebej je 25 kr. Skladbi ste prav lahki in za manjše moči na deželi prav primerni. Ker je vsak del maše posebej prav lepo in pravilno zložen, imamo toraj v obeh mašah 18 raznih napevov, ki med seboj za prednost nekako tekmujejo. Skladatelj, čigar spretnost je v obče znana, je sicer v vsakem napevu ozirajoč se na besede izrazil drug čut, a gotovo bode tudi odobral, če si bodo naši cerkveni pevci izbrali izmed toliko napevov le nekatere, ter jih peli na več delov maše. Tu je toraj obilo lepega na izbiro in po jako nizki ceni. Ne moremo si misliti, da bi g. Fajgelj s tem izdanjem Bog zna kako obogatel, a to želimo, da bi po hitri razprodaji dobil veselje, kmalo zopet kaj lepega na svitlo dati. Podpirajmo domače glasbene umetnike, vsaj jih imamo tako malo.

— Goveja kuga. Deželno namestništvo tržaško je prepovedalo uvažati živino in druge reči, po katerih se lahko živinska kuga zatrosi, iz zaderskega političnega okraja; enako prepoved je dala tudi pomerska oblastnija za uvožnjo iz Sibirije, ker je tudi tam živinska kuga.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 10 gld. 72 kr.; — rež 6 gld. 99 kr.; — ječmen 5 gld. 36 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 5 gl. 51 kr.; — proso 5 gl. 51 kr.; — koruza 7 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 75 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; — masla kilogram 80 kr.; — mast 70 kr.; — špeh frišen 52 kr.; špeh povojen 60 kr.; jajce po 1½ kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 54 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 62 kr. — Sena 100 kilogramov 1 gld. 87 kr. slama 1 gld.; 69 kr. 100 kil; drva trde 7 gld. mehke 5 gld.

Za stradajoče Istrijane so podarili:

Farani na Primskemovem po gosp. župniku 5 gld. Jagersčanska občina 5 gl.

Za stradajoče Notranjce so darovali:

Č. g. Miha Tavčar, župnik na Vačah 4 gl. Čast. g. Jurij Humar, župnik na Primskemovem 6 gld. 45 kr. Prejete 3 gld. z Vač za Bosno smo Danici izročili.

Izjava.

V nekterih tukašnjih listih se mi je očitalo, da sem izstopil iz narodnih društev. To ni res, da se pa kot „tujec“ ne vdeležujem sploh društvenega in političnega življenja, temu so vzrok razni napadi na mojo čast že iz prejšnjih časov. Zato živim le za svoj poklic in za svojo družino, barve menjavati pa nikoli nisem bil vajen.

Anton Foerster m. p.

Eksekutivne dražbe.

1. aprila. Franc Dijak (1) iz Jereke (2866) v Radolici; Mina Karel (1) iz Predoslja (150) v Kranji; Janez Anžlovar (1) iz Št. Vida (1270) v Zatični; Janez Medved (1) v Zatični (2220); Janez Nadrah (1) iz Višnjegore (2522) v Zatični; Anton Koporec (3) iz Ceste (3590) v Zatični.

2. aprila. Jože Kirn (1) iz Zagorja (140) v Bistrici; Janez Grl (3) iz Tominja (100) v Bistrici; Leopold Požlep v Kranji (920); Jože Lah (3) iz Zvarulja (1246) v Litiji.

3. aprila. Tomaž Svolšak (1) od sv. Duha (4530) v Loki; Matija Hribar (3) iz Slatine (1010) v Litiji; Luka Turšič (1) iz Begunj (140) v Ribnici; Martin Tancig (2) z gorenjega Iga (1084) v Ljubljani; Matej Vranec (1) iz Tabora (529) v Kranji; Anton Cimperman (1) iz Nareda (1527) v Lašičah; Jože Civha (1) iz srednje Gorice (5234) v Ljubljani; Meta Dvornik (1) iz Hrastja (150) v Krškem; Anton Martinčič (1) iz Bučke (30) v Krškem; Meta Kirer (1) iz Pijane gore (20) v Krškem; Meta Povše (1) iz Kržišča (95) v Krškem; Mina Povše (1) iz Bučke (25) v Krškem.

Služba se oddaja.

V Šmariji pod Ljubljano po sv. Jurju t. l. služba organista in cerkvenika izpraznjena. Zraven mnogovrstne štolnine in daril pri krstih, vpeljevanjih in obhajilih znaša letna plača, ki se v polletnih obrokih pri županstvu prejema, 220 gl. s prostim stanovanjem. (3)

Prošnje za to službo s spričevali sposobnosti, obnaše in starosti sprejema do 4. aprila t. l.

Andrej Drobnič,
dekan.

Stanovanja

lepa in poceni z 1 ali 2 sobami, in kar še zraven spada, se oddaja, v konjušnih ulicah št. 1, kraj Trnovskega pristana. (4)

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne vlite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižjih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(9) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi stare ure na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.

Edina zaloga

Dovskega mavca

(Lengentfelder Gips)

je v Kranji pri

Janez Majdiču. (1)

Odprtje kupčije.

P. n. občinstvu ljubljanskemu in unajnemu naznanjam, da sem odprl

ново štacuno

za sukno, platno in drugo oblačilno blago

z vsem dobro preskrbljeno.

Priporočam se tedaj, da bi me p. n. občinstvo z obilnimi naročili in pogostim obiskanjem počastilo; jaz se bom potrudil, da bom kupovalcem z dobrim blagom in cenó postregel.

Kdor želi izgledkov (muštrov) od kacega blaga, mu jih tako j pošljem; tudi oskrbim naročila na unanje kraje.

S spoštovanjem

(5)

Anton Schuster

v Ljubljani, špitalske ulice šte. 7